

O slovenské „menšině“ v Československém státě (1918–1938)

Vladislava Barhoňová

Příspěvek, který se zabývá otázkou vztahů mezi Čechy a Slováky v první Československé republice, je shrnutím základních poznatků vyplývajících z mé bakalářské práce, nazvané „Nacionalismus v první Československé republice“ s podtitulem „Vztahy Čechů a Slováků v letech 1918–1938“. Závěry, které zde předkládám, byly vyvozeny na základě studia dobového tisku vydávaného v Čechách a na Slovensku.

V době vzniku první Československé republiky byl v Evropě vznik nového státu podmíněn existencí národní jednoty, neboť po první světové válce bylo samozřejmostí, že hranice národa mají být shodné s hranicemi státu. Jak se však později ukáže, jednalo se v případě Čechů a Slováků o dva samostatné, i když ještě ne zcela dotvořené národy.

V prvních dnech republiky ještě převládala v Čechách i na Slovensku všeobecná euforie a „jednota národa“ nebyla ničím rušena. Na Slovensku se ovšem tu a tam začínaly ozývat hlasy, varující před nebezpečím počestění. Z českých úst pak naopak zaznívala slova o zachování „slovenského nářečí“, která tak upírala Slovákům vlastní jazyk.

V prosinci roku 1918 zahájila, pod vedením katolického kněze Andreje Hlinky, činnost Slovenská strana ľudová, která se pasovala na mluvčího slovenského národa a jediného ochránce jeho zájmů. Tato strana zaznamenala jak v župních volbách v roce 1923, tak i ve volbách do parlamentu, konaných o dva roky později, obrovské úspěchy, a stala se nejsilnější politickou stranou na Slovensku. Přestože tento vzestup nyní přejmenované Hlinkovy slovenské ľudové strany byl z velké části způsoben obratnou propagandou, již sám fakt, že se tak stalo právě u strany národní, o něčem vypovídá.

V květnu roku 1932 došlo k další události, která potvrzovala svébytnost

slovenského národa. Kromě vědomí sounáležitosti a společné kultury je za jeden z nejdůležitějších znaků národa považován vlastní jazyk. Jeho ztráta je velkým krokem v procesu asimilace a národ každé náznaky v tomto směru velmi citlivě vnímá. Proto se v Matici slovenské strhla bouře v okamžiku, kdy měla být slovenština korigována v zájmu jejího přiblížení k češtině. Návrh pravopisné komise, která pracovala pod vedením českého odborníka profesora Vážného, vyvolal na Slovensku vlnu odporu a stal se podnětem pro další události. Na podzim téhož roku byl vytvořen Zvolenský pakt, který uzavřely dvě slovenské národní strany, Hlinkova slovenská ľudová strana a Slovenská národní strana. V tomto tzv. „sjednocení slovenského národa“ se spojila strana katolická a evangelická, aby tak demonstrovaly religiozitu slovenského národa, kterou by se měl tento lišit od národa českého. Na oslavách založení prvního křesťanského kostela na Slovensku knížetem Pribinou, konaných v srpnu 1933, uspořádali zástupci obou národních stran další masově podpořenou manifestaci slovenské národní jednoty. Ačkoliv vyhlášení autonomie Slovenska v říjnu roku 1938, které ve svém konečném důsledku vedlo ke vzniku samostatného státu, bylo podmíněno také mimořádnou mezinárodní situací, představovalo zároveň projev vůle Slováků tvořit samostatný stát, před nímž tentokrát rezignovala i česká strana.

Na závěr mého diskusního příspěvku mi ještě dovoluji říci několik slov k jeho názvu. V letech 1918–1938, v období trvání první Československé republiky, v této zemi samozřejmě žádná slovenská menšina neexistovala. První ČSR byla fakticky státem mnohonárodnostním, oficiálně však měla být státem Čechů a Slováků, kteří měli vůli tvořit jeden československý národ. Pojem „menšina“ v názvu příspěvku je míněn ironicky a má poukázat na přístup, který se na české straně vůči Slovákům často objevoval.

About the Slovak Minority in Czechoslovakia (1918–1938)

Vladislava Barhoňová

The paper deals with the question of relations between Czechs and Slovaks in the first, inter-war, Czechoslovak Republic (1918–1938). It is based on contemporary press, published in Bohemia and Slovakia.

The basic question was a gradual political self-identification of Slovaks. It is presented by means of the attitudes of Hlinka's Slovak People's Party in 1923 (regional elections), the struggle for the rules of Slovak grammar (1933–rejection of their adaptation to the rules of Czech grammar), the Zvolen pact between the catholic Slovak People's Party and the protestant Slovak National Party, the celebrations of the first Christian church in Slovakia (1933) and the declaration of Slovakia's autonomy (1938).

To conclude: in 1918–1938, during the existence of the first Czechoslovak Republic, there was no Slovak minority. The first Czechoslovakia was de facto a multiethnic country, though officially it was designed as a country of Czechs and Slovaks, who had the will to create a single, Czechoslovak nation. The notion "minority" in the name of the paper is meant ironically and is to point to the approach often applied by Czechs for Slovaks.